

การเมืองในการสร้างอัตลักษณ์ของกลุ่มผู้ติดเชื้อเอชไอวีในจังหวัดเชียงใหม่

มรรต ศิริสถิตย์กุล

วิทยานิพนธ์นี้เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการพัฒนาสังคม

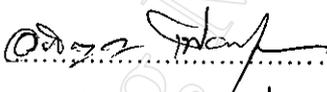
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
เมษายน 2544

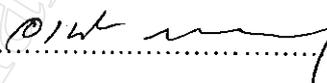
การเมืองในการสร้างอัตลักษณ์ของกลุ่มผู้ติดเชื้อเอชไอวีในจังหวัดเชียงใหม่

มธุรส ศิริสถิตย์กุล

วิทยานิพนธ์นี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้นำเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการพัฒนาสังคม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

 ..... ประธานกรรมการ
อาจารย์ ดร.อภิญา เฟื่องฟูสกุล

 ..... กรรมการ
อาจารย์ ดร.อานันท์ กาญจนพันธุ์

 ..... กรรมการ
อาจารย์ทันตแพทย์หญิง ศศิธร ไชยประสิทธิ์

9 เมษายน 2544

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กิตติกรรมประกาศ

ตลอดระยะเวลา 5 ปีของการเข้ามาศึกษาเรียนรู้ และพัฒนาการทำวิทยานิพนธ์ ความคิดหนึ่งที่ผู้ศึกษาคำนี้ถึงเป็นคำถามในใจตลอดมาว่า ภายใต้พัฒนาของการเมืองภาคประชาชน หรือขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมรูปแบบใหม่ ที่มีเรื่องราวต่าง ๆ มากมายซ้อนทับกัน อยู่ทั้งความสำเร็จของการสร้างผู้นำชาวบ้านให้มีความคิดในการทำงานเพื่อส่วนรวม หรือความล้มเหลวในอีกด้านหนึ่งของเหรียญ เมื่อพบว่า มีการเบียดบังผลประโยชน์ในหมู่ผู้เดือดร้อนด้วยกัน การทำงานเพียงเพื่อสนองผลประโยชน์ของตนเอง หรือการฉกฉวยโอกาสผ่านรูปธรรมของการใช้เงินผิดประเภท สิ่งเหล่านี้ควรได้รับการตรวจสอบสรุปทเรียนอย่างตรงไปตรงมามากน้อยแค่ไหน เพียงใด ระหว่างการให้โอกาสซ้ำแล้วซ้ำเล่า เพราะพวกเขาเหล่านั้นถูกกระทำจากความด้อยโอกาสมานักต่อนัก หรือการวิพากษ์วิจารณ์สิ่งที่เกิดขึ้นอย่างตรงไปตรงมา เพื่อสร้างบรรทัดฐานแห่งความถูกต้องที่ควรจะเป็นในเวลาต่อมา

ด้านหนึ่ง เมื่อได้มีโอกาสพบกับประธานกลุ่มผู้ติดเชื้อระดับตำบลในพื้นที่ศึกษาแห่งนี้ และได้เห็นความตั้งใจจริงในการช่วยเหลือซึ่งและกันในกลุ่มผู้ร่วมชะตากรรม ผู้ศึกษาเชื่อมั่นในความจริง และการอุทิศตนเองเพื่อการเรียนรู้ในการพัฒนาของเธอ ผู้เป็นแบบอย่างในการวางอัตลักษณ์แห่งผู้ป่วย ด้วยการอุทิศตัวให้แก่การทำงานทั้งภายในและภายนอกชุมชนอย่างขยันขันแข็ง และสม่ำเสมอ จนเป็นที่ประทับใจแก่ทุกคนที่ได้รู้จัก เธอ...คือ ผู้หญิงเก่งของชุมชน ซึ่งผู้ศึกษาภาคภูมิใจในการได้บันทึกภาพบางเสี้ยวตอนของชีวิตและการทำงานตลอดช่วงเวลาที่ได้เข้ามาอาศัยอยู่ในชุมชนแห่งนี้

ขอขอบคุณเธอ แม่อุ้ย และลูกสาว ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ทั้งอาหารและที่พักอาศัย ทั้งยังเป็นหลักประกันสร้างความมั่นใจในการเผชิญหน้ากับทุกเรื่องราวที่ผู้ศึกษาต้องพบ พิสูจน์ตนเอง และก้าวผ่านไปให้ได้ เพื่อให้งานทางวิชาการชิ้นใหญ่เล่มนี้เป็นรูปเล่มสมบูรณ์อย่างที่เราเห็นในวันนี้

ขอขอบคุณผู้ติดเชื้อเอชไอวีเอดส์ ในกลุ่มตำบลแห่งนี้ทุกคน โดยเฉพาะอำไพ มุลติละเลิศ สมศักดิ์ กันทาปวง อานนท์ ศรีคำ และนภัสวรรณ อุ่นราช เด็กหญิงตัวน้อยที่เสียชีวิตไปในวัย 9 ขวบ ก่อนหน้านั้น ตลอดระยะเวลาเกือบ 1 ปี ที่ได้รู้จักเธอ ไม่เคยได้เห็นรอยยิ้ม ไม่ได้ยินแม้แต่เสียงหัวเราะ กระทั่งการเปล่งเสียงใสออกมาเป็นคำพูด ก็น้อยครั้งที่จะได้ยินได้ฟังจากปากของเธอ เอดส์...คร่าชีวิตในวัยเด็กที่ควรจะเป็นไปตามครรลองของมันให้หมดสิ้น เมื่อ

มีอาการปรากฏเต็มขั้น พร้อมกับหัวใจที่ตายไปก่อนแล้ว พร้อม ๆ กับการเสียชีวิตของแม่ และพ่อ ผู้ให้กำเนิด

ขอบคุณชาวบ้านในพื้นที่ศึกษาและผู้นำชุมชนทุกคน ทุกเพศ และทุกวัย ที่ช่วยกันฉายภาพของการดำรงอยู่ในชุมชนที่ต้องเผชิญกับปัญหาเอดส์อย่างหนักหน่วง จนผู้ศึกษาตระหนักได้ดีถึงความเข้มแข็งในการตั้งรับกับสถานการณ์ที่นำพาความสูญเสียอย่างหลีกเลี่ยงได้ยากนี้ และได้เขียนบรรยายถึงศักยภาพของชุมชนออกมาด้วยความเคารพในภูมิปัญญา แม้ว่าจะมีความต่างกับวิธีคิดแบบชนชั้นกลางแท้ ๆ ของผู้ศึกษาก็ตามที

วิทยานิพนธ์เล่มนี้จะเสร็จสมบูรณ์ไม่ได้ ถ้าไม่ผ่านการเคี้ยวกรำ ผักฝืน และสละเวลาอันมีค่าในการให้คำแนะนำของอาจารย์ ดร.อภิญา เพ็ญฟูสกุล อาจารย์ ดร.อนันท์ กาญจนพันธ์ อาจารย์ทันตแพทย์หญิงศศิธร ไชยประสิทธิ์ ตลอดจนกำลังใจ และการให้โอกาสของพ่อ แม่ และทุกคนในครอบครัว ทำให้ผู้ศึกษามีเวลาในการทำงานแห่งความใฝ่ฝันนี้ เพื่อค้นหาศักยภาพของตนเองไปด้วยพร้อม ๆ กัน

สิ่งสำคัญที่ไม่อาจละเลยที่จะกล่าวถึงได้ในที่นี้คือ มิตรภาพ และความจริงใจ ในการรับฟังปัญหา ความท้อแท้ และความทุกข์ที่เกิดจากความยากลำบากในการทำงานของเพื่อน พี่ น้อง ชาวพัฒนาสังคมทุกคน โดยเฉพาะ ธวัช มณีผ่อง ผู้เป็นทั้งเพื่อน น้อง และที่ปรึกษาใกล้ชิด ร่วมคิดร่วมถกเถียงเกี่ยวกับทิศทางงานพัฒนาเรื่องเอดส์ เพื่อให้งานชิ้นนี้มีวิวัฒนาการที่แหลมคมมากขึ้น

สุดท้าย ขอขอบคุณกองทุนชาชากาว่า และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ที่ช่วยสนับสนุนงานวิจัยชิ้นนี้

มธุรส ศิริสถิตย์กุล